DE NOVO ANTIDYSENTERICO AMERICANO

Ba
15
R R
e
18

XIV.

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

Accession Number

Press Mark
LEIBNIZ, G.W. von

65520/A

XIV 2

G. G. L. RELATIO
AD INCLYTAM
SOCIETATEM LEOPOLDINAM
NATURÆ CURIOSORUM,
DE NOVO
ANTIDYSENTERICO
AMERICANO
MAGNIS SUCCESSIBUS COMPROBATO.

HANNOV. ET GUELPHERBIT.
Sumptibus GOTHOFREDI FREYTAGII,
Anno 1696.

MEDICAL SOCIETY OF LONDON

G. G. L. Relatio ad inclytam Societatem Leopoldinam Naturæ Curioſorum DE NOVO ANTIDYSENTERICO AMERICANO Magnis ſucceſſibus comprobato.

(1)

CUm ante annos aliquot perſcriptum ad me fuiſſet ab amicis, novum Remedium Antidyſentericum in Gallia celebrari cœpiſſe; rei mentionem faciendam putavi in literis ad virum Ampliſſimum Johannem Georgium Volcamerum, inclytæ Societatis Leopoldinæ Naturæ curioſorum, dum viveret, Præſidem datis; eo conſilio, ut occaſionem præberem in tantæ rei fidem curatiùs inquirendi. Certum enim eſt, poſt peſtem & febres cognatas vix aliud morbi genus latiùs apud nos vagari, magisque vaſtare humanum genus, quam dyſenteriam, plebi inprimis, ſed maximè exercitibus funeſtam; ut ſæpe, conſtet, vix

tertiam quartamque partem cohortis cladi unius autumni ſuperfuiſſe: quanquam & in eos interdum vel contagio vel intemperantia vel alia ratione diffundatur malum, quibus laudatior victus immunitatem præſtare poſſe videbatur. Unde Volcamerus, vir optimus, publici boni ſtudioſiſſimus, conſilio uſus ſuo, literas meas Ephemeridibus Societatis in publicum editis inſeruit, tum remedii novi cauſa, tum verò maximè, ut præclari apud Mutinenſes Medici, Bernardii Ramazzini (mox in ſocietatem recepti) commendata à me Hiſtoria annalis Medica, imitatores reperiret.

(2) Et profecto negari non poteſt, multis malis premi humanum genus non tam naturæ invidia, cui noſtra vitia ineptè, ne dicam impiè tranſcribimus, quam humana inſipientia, qua morborum cauſas & remedia æquè negligimus. Et fatendum eſt, intimas rationes ſæpe adhuc in abdito latere: ut Carteſius, vir ingenio præſtantiſſimus, in Epiſtola ad amicum extante, faſſus ſit, ſe poſt tantas vigilias naturali ſcientiæ impenſas, ne febriculæ quidem certò curandæ parem eſſe. Nimirum hactenus magis obſervationibus, quàm rationibus nitimur, & magis accommodantur hypotheſes cognitis per ἐμπειρίαν, quàm ex hypotheſibus praxis augetur, quæ tamen una propemodum certa eſt hypotheſeos felicis nota, ſi ſponte ducat in phæ-

phænomena, ex quibus extructa non fuit; liceatque in ea compendium facere experientiæ, ut jam ratione prævideri nondum tentata poſſint. Quæ non ideò dico, quaſi virorum inſignium hypotheſes & conjecturas ſpernendas cenſeam (quàs potius in prætio habeo, ſaltem & præludia & primicias veritatis) ſed ut certum ab incerto diſcriminemus, nec vanis & perpetuis novationibus ars turbetur; & ut intelligamus quanto magis interdum abſumus à liquidis cauſarum notionibus, tanto majore ſtudio hiſtoriæ morborum & obſervationibus inſiſtendum eſſe, quæ vera eſt ad rationes reddendas ſcientiamque perficiendam via. Itaque & Hiſtorias annales medicas paſſim condendas puto; & præclaros artis maxime magiſtros orandos, ut diligenter annotent quæ offeruntur; & juvenes aſſeclas comitesque præclarorum virorum hortandos, ut ſeſe amanuenſes illis præſtent diligentes; & illis denique qui in republica autoritate valent inculcandum (quod ipſi ſæpe in ſe ſuisq; ſed plerumque ſero ſentiunt) poſt virtutem animorum & populorum quietem nihil eſſe hominibus prætioſius ſanitate nullamque in arte liberalius ex publico ſumtus faciendos. Quod à me non Medico, eoque minus quæ ſitæ propriæ utilitatis ſuſpecto, tanto confidentiùs fortaſſe dici poteſt.

(3) Nec credo deeſſent officio principes

aut rerum ingentium adminiſtri, niſi fatalis quædam opinio paſſim homines invaſiſſet, qui præ cæteris acuti habentur: Medicinam (ſi exigua quædam & obvia demas) eſſe artem ambiguam, quæ inſtar philoſophici lapidis ſpe magna hominum credulitatem ſuſpendat. Et quemadmodum ſunt quidam paſſim impiè ingenioſi, qui in irridenda pietate falſam animi vim oſtentant; ita alii innocentiùs non tamen ſapientiùs in Medicos dicacitatem exercent, utrique ſaluti ſuæ illudunt. Qui rei momenta expendent, certè magis profectum artis, quam imperfectionem mirabuntur. Amiſimus pleraque veterum remedia, materiæ eorum medicæ interdum ſolis pene nominibus ſuperantibus. Vix duo ſecula ſunt quòd Medicina revixit; non plus quàm unum eſt, quòd Anatomia floret; non niſi dimidium, quòd interior humani corporis conſtitutio patuit, reperta ſanguinis circulatione. Itaque mirum eſt, habere nos tot præclara præcepta, tot inſignes aphoriſmos, tot efficacia remedia, in tanta ignorantia cauſarum, quæ ad noſtra tempora humanum genus oppreſſit. Cùm & Macrocoſmi ſtructura ignorata fuerit, donec Copernicus & Keplerus arcanam Mundi Machinam explicuere. Itaque quod tàm imperfecta hactenus Medicina eſt, in tanta facilitate proficiendi (ſi vellent homines uti conceſſis à Deo occaſionibus) non tam medici

dicis imputandum eſt, qui ſæpe diſtricti inter conſulentes, vix cibi ſomnique vacationem habent; quam potentibus qui tantam publicæ curæ materiam privatis, & de vita toleranda ſolicitis iniq; inconſulteque transſcribunt. Quid magis mirabile quam muniri oppida, convocari ingeniarios, inmenſos ſumtus fieri in opera vix aliquando menſtruæ defenſioni ſuffectura; & interea nihil agi quo minùs inteſtinus & perpetuus hoſtis impune graſſetur; quem ipſa noſtra in nos natura, interdum & imprudentia armat. Itaque conquirendi eſſent obſervatores, alendi, excitandi, nihilque diligentiæ immo curioſitatis reliquum faciendum in re tanta: quod, ſi facerent ad quos ea res pertinet, ego quidem non dubito in tanta luce ſeculi, & artis analyticæ profectu, & abundantia egregiorum ingeniorum & auxiliorum copia, apertis jam per Chymiam Anatomiamque corporum receſſibus plus uno decennio profici poſſe quam olim ſeculo potuiſſet aut adhuc poterit ſi pergimus eſſe negligentes. Sed magna potiſſimum à Germanis hic expecto, quibus præ cæteris experimenta debet orbis, & à Leopoldina inprimis Societate plurimum nobis polliceor, ex quo Maximus Cæſar ejus curam in ſe ſuſcepit.

(4) Memini me aliquando videre librum quem Wanslebius ex Ægypto miſerat in Galliam, in quo Concilium quoddam ſapientum

Medi

Medicorum à neſcio quo Califa an Sultano conſtituendæ Artis cauſa convocatorum celebratur. Scilicet tunc volebant homines ſapere, cum non poſſent in illorum ſcilicet ſeculorum tenebris; nunc cum poſſint, nolunt, vel poſſe ſe ignorant. Equidem fatendum eſt hodie quoq; in infelicem temporum conditionem pulcherrimos ſcientiarum curſus non parum ſtitiſſe, quaſi Nemeſi quadam intercedente, ne feliciores eſſemus, quàm meremur. Et ſanè, ſi poſt pacem Pyrenæam quieſcere Europæ licuiſſet, fortaſſe noſtras jam opes miraremur. Integræ nationes præclarisſima æmulatione de inveniendi laude certabant, principes viri arcanis naturæ capiebantur; jam toto orbe exploratores mittebantur, qui quicquid uſpiam egregium eſt, ad nos referrent comportarentque; cum ſubito turbine, verſo ad arma ſeculo, pulcherrimæ ſpes evanuere. Quid enim præſtituros fuiſſe putamus ſummos viros principum ardenti curioſitate adjutos, cùm nunc quoque, ubi remiſſius ingentia quædam incrementa ſcientiarum auſpiciis magni Regis debeat humanum genus. Quod ut hoc loco grati prædicemus jubent quæ nunc agimus. Nam & Remedium Antidyſentericum autoritate ejus ſtudioſe comprobatum eſt, & regia liberalitate (ut accepi) penſatum.

(5) Ut ergo ad inſtitutum redeamus, cum nondum ad noſtros, à me licet admo-

nitos

nitos, perveniſſe medicamenti deſcriptionem intellexiſſem; audiſſem verò à Sereniſſima Principe nuper ex Galliis ad nos reverſa, nihil eſſe ingenti & præſentanea ejus, efficacia certius compertiusque, quæ etiam Ipſimet in primaria gynecæi proprii fœmina ſeſe comprobaſſet; non ultra cunctandum ratus per amicum â Medico practico in Pariſiorum urbe inſigni, & hujus ip ſius curationis uſum crebrum habente, notitiam Remedii nondum quod ſciam deſcripti impetravi: cui nunc publice gratias ago, etiam nomen viri optimè meriti proditurus, ſi per modeſtiam ejus licuiſſet. Res autem ita habet.

(6) Mercator quidam Gallus, cui nomen Grenier, navigator frequens, inter alias merces ex Hiſpania Lutetiam Pariſiorum attulerat centum & quinquaginta libras radicis, quam intellexerat magnarum in curanda dyſenteria virium eſſe. Cumque ipſe Medicinæ faciendæ uſum non haberet, Medicum ingenioſum & conſilio actuque promtum delegit, atque in arcani notitiam admiſit, eiq; partem mercis ſuæ credidit, ut opera ejus, ſucceſſuque ipſo, increbeſceret utilitas medicamenti. Medicus ergo rem ſtrenuè geſſit, & in aulam introductus Regi ipſi innotuit, cujus juſſu ſumta ſunt complura experimenta in Noſocomio illo magno quod vocant Hoſpitium Dei (Hoſtel Dieu) aliisq;

publicis locis. Quid multa? comperta medicamenti virtute juſſu Regio, ſumma pecuniæ non comtemnenda Medico donatur, privilegio præterea indulto, ut ſolus diſtribueret, atque in ſingulos ægros certum pretium acciperet.

(7) Sed inde natæ ſunt contentiones acerrimæ inter Medicum & Mercatorem, mercatore omnia queſtibus implente, & ſe tanti beneficii autorem, disſimulatum, ac per ſummam injuriam contra pacta circumventum clamitante. Re tamen ad Senatum Supremum, quem Parlamentum vocant, delata, pro Medico valuit privilegiúm Regium, & profesſionis autoritas, cui medicamenti adminiſtratio jure conveniret; juſſus tamen eſt ſatisfacere mercatori. Qui rem ægre ferens aliis quoque vendere novam, & jam celebratam mercem cœpit, quam deinde multi in urbe Medici & pharmacopolæ cum fructu adhibuere, donec tandem ipſa conſciorum diſſenſione totius arcani ratio in publicum emanavit. Ut adeò Heſiodeum illud locum hic, ſi uſpiam habeat: ἀγαθὴ δ' ἔρις ἥδε βροτοῖσι. Tametſi fatendum videatur ita vel hac una re de Republica meritum fuiſſe Grenerium, ut inſigne aliquod præmium jure ſuo potuerit expectare. Sed valuit hîc quoque crebrum illud inter mortales: Sic vos non vobis. Quanquam enim negari non posſit primo Piſoni deſcriptionem deberi, non rarò

tamen

tamen ſit, ut res præclaræ in oblivionem veniant. Cortex Peruvianus jam ante annos quadraginta quinque propemodum celebratus pene conciderat, donec per Talbotium reſtitutus dignitati plauſum in aula invenit. Jam viginti & amplius anni ſunt, quod mirè prædicari audivi herbam Paragray à natali provincia Paraquaria dictam, quæ (rarum) ita emetica eſt ut ſtomacho vis non fiat, magnæque præterea ob ſalutares effectus in India Hiſpanica famæ nec tamen, quod ſciam, hactenus in noſtras officinas recepta. Itaq; etiam medicamenta ipſa ſua fata pro captu hominum habent, ut adeò ſæpe non minus reſtauratori atque propalatori quam inventori debeamus.

(8) Quare nec de Medico quicquam ſequius credi judicarive velim. Virum enim doctum, & artis operibus clarum & præſertim Senatus Regii ſententia victorem excuſationes ſuas habuiſſe, credi par eſt. Unde prætereunda putavi, quæ acrius ab adverſario dicta ad me pervenêre. Certè licet ab alio edoctus fuerit, multo tamen ipſi quoque debemus, cujus induſtria prudentiaque inclaruit medicamentum. Nam famæ primordiis pleraq; conſtant; & optima quoq; commendatione atq; inſinuatione apta indigent: & poterat alius imparis induſtriæ rem quantumlibet excellentem peſſundare aliquo errore, velut in herba oppreſſam, & vix poſt

mul

multos annos publicæ ſaluti ab aliquo felici-ore in theatrum reducendam, Nunc egre-gii viri feliciſſima opera factum eſt, ut honor medicamento conſtet fructusq; in publicum mature dimanaverit.

(9) Cæterum, cum ipſa Medicamenti de-ſcriptio quantum ſciam, nondum ſatis ha-ctenus innotuerit; levato velo rem omnem boni publici cauſà in apricum producen-dam putavi. Sciendum eſt ergo, Radicem eſſe Americanam, deſcriptam jam tum à Gui-lielmo Piſone in Hiſtoria naturali & medi-ca Braſiliæ, qui hanc ipſam de qua agitur e-jus virtutem non ignoravit, & ſatis efficaci-bus verbis expreſſit, ſed alexipharmacam quoque facultatem quanquam veriſſime tri-buendo nonnihil fortaſſe lectoris animum alio avertit. Scilicet adeò aſſueti ſumus immodicæ ſimplicium commendationi, ut niſi deſcriptor multum & diu inculcet vir-tutem plantæ vix ſerio aut vixcerte ex u-ſu rerum ſed magis ex relatu ſcripſiſſe judi-cemus. Nomen plantæ eſt *Ipecacuánha* cu-jus partem primariam *Radicem Antidyſente-ricam* merito appelles. Sed ecce verba Pi-ſonis (lib. 4. cap. 53. pag. 231. editionis Elze-virianæ ann. 1658.) quem merito velut pri-mum autorem commendamus, ſi quidem, ut ait, nemo ante ipſum aut plantam deſcri-pſit aut virtutes ejus publicavit.

IPE-

IPECACVANHA

(10) Tandem (inquit) ad decantatas has
" ſalutiferas radices ordo nos deducit, quæ
" præter facultatem purgatricem per ſupe-
" riora & inferiora, omni veneno eximie ad-
" verſantur. Nec credo, præſtantius reme-
" dium adverſus plurimos morbos ex longa
" obſtructione ortos imprimis in ventris flu-
" xibus medendis, in hiſce terris reperiri
" facile.
" Duæ exiſtunt ſpecies, neutra à ne-
" mine, quod ſciam, deſcripta, earumve qua-
" litates eximiæ in lucem protractæ. Utra-
" que eidem uſui dicata, ſed gradibus fa-
" cultatum, tum & facie, & natali ſolo diffe-
" runt. Una enim earum humi depreſſa,
" exiguior, in pratis creſcit, pulegio non ad-
" modum diſſimilis: nam caulis foliis lanu-
" ginoſis exſurgit multis, albisque floſculis
" cingitur: radix illius eſt craſſa, filoſa, albi-
" cans, à Luſitanis ad differentiam, *Ipecacuán-
" ha blanca* dicta, quæ quod minus turbet
" corpus, & venenis validiſſime reſiſtat, æ-
" què pueris ac gravidis exhibetur.
" Altera, cujus Jconem hic damus, eſt
" longitudinis ſemicubitalis, trinis vel qui-
" nis tantum foliis ornata. Gaudet locis
" opacis, & tantum in denſioribus reperitur
nemo-

" nemoribus. In ſummitate caulis baccas pro-
" ducit nigras ſed paucas. Radice eſt tenui,
" tortuoſa, nodoſa, fuſci coloris, ſaporis in-
" grati, amari, calidi & acris. Exſiccata in
" multos annos reſervatur, nec facile vires
" deponit antidotales, ſudoriferas ſed qui-
" dem vomitivas. Ejus in pulverem reda-
" ctæ doſis eſt drachma; in infuſo, drachmæ,
" plus, minus, duæ. Facultatem habet ab-
" ſtergendi, meatus reſerandi, ac infarctus
" exſolvendi.

" Utriusque quotidianus eſt uſus, ma-
" lunt tamen dilutum, quod vel unius no-
" ctis ſub dio maceratione aut coctione in
" aqua, medicam ſuam virtutem abunde li-
" quoribus communicet. Poſtea caput mor-
" tuum reſervatum, denuoque eodem mo-
" do præparatum, in eundem uſum exhibe-
" tur; minus quidem efficax ad purgandum
" vel vomendum, ſed magis adſtringens.
" Ita ut radix hæc non ſolum materiam mor-
" bificam, licet tenaciſſimam, à parte affecta
" revellat, eamque per ſuperiora expellat,
" ſed & adſtringendo viſcerum tonum reſti-
" tuat. Præterquam enim quod fluxibus
" ventris, aliisque morbis medeatur; vene-
" nis adverſatur, virusque tum oculta qua-
" litate, tum manifeſta per vomitum ſtatim
" expellit. Quamobrem religioſe à Braſili-
" enſibus reſervatur, qui illius virtutes primi
" nobis revelarunt.

CAA-

CAA-APIA.

" Secretum hujus herbæ Luſitanis de-
" bemus, qui nobis eam ſuppeditarunt. Pu-
" ſilla eſt planta & depreſſa, ſed humilita-
" tem præclaris dotibus abunde compenſet.
" Ex radice enim pennam olorinam craſſa,
" verrucoſa, filamentis ad latera, & inferi-
" us tenuibus prædita, exterius è griſeo fla-
" veſcente, interius alba, tres vel quatuor
" pullulant pediculi teretes, qui quilibet uni-
" cum, folium ſuſtinent, obrotundum vel ob-
" longum, tenerrimum, ſuperius ſplendidè
" viride, inferius paulum albicans, habens
" nervum & inferius venas transverſim con-
" ſpicuas.

" Florem fert in proprio pediculo ro-
" tundum, umbilici figura, floris Bellidis æ-
" mulum, multis ſtaminulis conſtantem, ex
" quo ſemen provenit minus Sinapi. Ra-
" dix ejusdem cum *Ipecacuánha* præſtantiæ
" & efficaciæ, unde & *Ipecacuánha* abuſive à
" quibusdam appellatur. Cujus vicem in
" vomitu ciendo, & alvi profluvio compe-
" ſcendo egregie ſupplet. Eo tamen diſcri-
" mine obſervato quod primam ſuam digni-
" tatem à virtute antidotali ſortiatur, quam
" an aliunde mereatur, niſi quod viſcera te-
" tris fuliginibus liberet, mihi nondum ex-

periri

« periri licuit. Radix primum haud mani-
« feſto ſapore eſt prædita, ſed manſa, quo-
« dammodo acris eſt, & relinquit in lingua
« vellicantem humorem.

« Differt porro ab Ipecacuanha, quod ac
« vomitum proritandum minꝰ ſit valida, ne
« pari efficacia humores peccantes per ſupe-
« riora exturbet: quo fit, ut radix quæ o-
« dore & ſapore alteri cedit, majori quanti-
« tate exhibeatur.

« Indigenæ integram plantam contun-
« dunt, & ſucco prælibato virus à ventre ex-
« cludunt: à colubris læſi, aut ſagittis vene-
« natis percuſſi, eundem antidoti loco, vul-
« neri inſtillant, non ſine ſucceſſu.

« Datur hic & alia Caa-apíæ ſpecies, pri-
« ori per omnia ſimilis, exceptis foliis; quæ
« quidem ejuſdem ſunt figuræ, ſed in ambi-
« tu ſerrata & hirſuta: pediculi horum rari
« veſtiuntur pilis. Florem fert in proprio
« pediculo rotundum cum umbilico in me-
« dio inſtar floris Chamomeli.

« Idem autor lib. 5. cap. 19. pag. 31
« Duæ inquit, herbæ Antidotales nomen
« Ipecacuánha ſibi vendicant; quarum pri-
« or, ob evidentem vim emeticam, ut præce-
« denti libro prolixè docui: poſterior vero
« Caapía vulgo nomen audit, ob alexiteri-
« as virtutes magis celebris, proinde quo-
« qualecunque venenum aſſumtum, ante-
« quam ex ventriculo & primis viis ad pene-

tralli

" tralia corporis permeaverit, per Vomitum " benigne ejiciat, ſi duæ circiter drachmæ ex " liquore convenienti maceratæ propinen- " tur: Mox ſecundum ejus in fuſum vel ſo- " lum vel cum radice *Jaborandi* mixtum ſu- " peradditur, non quidem ad vomitum, ſed " ad urinas & ſudores concitandos. Ita ut " in hac nobiliſſima planta diverſæ qualita- " tes ſe prodant, utræque quidem veneno " exturbando dicatæ, ſed ita tamen, ut hæ " poſteriores altius poſitæ, tum demum ſe " videantur manifeſtare, cum emeticæ facul- " tates poſt primam præparationem evanu- " erint.

" (14) Sed cum idem libro ſecundo ubi de " morbis egit cap. 9. de ventris fluxibus, hu- " jus quoque medicamenti meminerit, quæ- " dam inde huc trasferre placet: curatio (in- " quit) primo à clyſteribus abſtergentibus, " qui mel ſylveſtre inprimis, recipiant, in- " cipit. Interim corpus Syrupis aliquandiu " ſimilibus præparatur. Dehinc ad radicem " Ipecacuanha tanquam ad ſacram ancoram " confugiendum, qua nullam præſtantius " aut tutius, cum in hoc (albo alvi profluvio " ſine febri, ex frigida materia orto) tum in " plerisque aliis cum vel ſine ſanguine flu- " xibus compeſcendis natura excogitavit " remedium. Quippe præterquam quod " tuto & efficaciter tenaciſſimos quoque hu- " mores per ipſam alvum, ſæpisſime autem

" per vomitum ejiciat, & à parte affecta deri-
" vet, vim quoque aſtrictivam poſt ſe relin-
" quit. Non enim vomitus ſolum ſponte
" ſuperveniens, ut ait Hippoc. Aph. 15. lib.
" 6. ſed & arte concitatus ſub eodem apho-
" riſmo comprehendi poteſt. Illud vero
" hoc modo perficitur: Drachmæ duæ radi-
" cis *Ipecacuanha* in unc. iiij. liquoris appro-
" priati coctæ, vel ſine oxymelis unc. j. ex-
" hibetur: poſtridie ſemel atqve iterum pro
" re nata ſecunda imo tertia ejus decoctio
" (ejusdem ſcilicet) repetenda, tam quod
" ægri debiliores eam facilius ferant, quàm
" quod aſtrictoria ejus vis tunc magis efficax
" appareat.

Mox & in teneſmo cap. 10. Ipecacuan-
ham ſuadet, quando ex ſuperioris ventris par-
tibus videlicet ventriculo, meſenterio & in-
teſtinis materia cruda delabitur, per vomit-
proinde revellenda ſed deniq; cap. 12. de dy-
ſenteria ipſa agens, videtur non plane ſat-
ſuæ tantopere commendatæ radicis benign-
tatem ſciviſſe & aliquando veritum in corpo-
re valde ea cochymico, ne laxativo quantu-
locunque mordax humor provocaretur
quod an regionibus illis peculiare ſit (nam
de medicina in Braſilia facienda ibi ſcribit) n-
dixerim. Uſus nuperus in Europa nos a-
hoc metu viſus eſt liberaſſe. Si quando ta-
men, inquit, evacuatione locus, radicem vo-
mitivam Ipecacuanha *exquiſitisſimum natur-*

mun-

munus, cæteris remediis præferre conducit. Atque hæc quidem ſunt, quæ nobis Piſo ſuppeditavit.

(15) Nunc aliquid addi opus eſt de nupero in Gallia uſu. Tres ad me perſcribitur ſpecies radicis allatas fuiſſe, unam nigricantem (*noiraſtre*) aliam coloris flavi aut fuſci (*de couleur blonde ou brune*) tertiam candidi. Fuſcam vel brunam optimam eſſe experientia docuit. Nam nigra nimis vehemens deprehenſa eſt, alba exiguam aut nullam virtutem oſtendit. Uſus magis ſubſtantiæ in pulverem redactæ quam infuſionis placuit; forte pretium materiæ & raritas parſimoniam ſuaderet, & minor quantitas ſubſtantiæ ſufficiat. Doſis ordinaria eſt à drachma ſemis ad integram in uno vel altero cochleari vini aut juſculi, jejuno ſtomacho, vel ſi res exigat, duabus horis poſt paſtum.

(16) Quod rationem obtinendæ Radicis attinet, Grenerium ex Hiſpania attuliſſe ſcriptum eſt, & ipſe in notis ad Methodum medendi mox ſubjungendis, ait, ex Peruvia venire non minus quam corticem febrifugum; quem Gannaperidem illic vocari ajunt, noſtri Chinam Chinæ vocant, Non tamen dixerim an non forte Peruviæ vocabulũ latius acceperit & an ſub Hiſpaniæ appellatione Luſitania, ut ſæpe fit, fuerit comprehenſa. Certe per Luſitanos ex Braſilia haberi Radicem poſſe dubium eſſe non poteſt Piſonem

legenti. * Non ideo tamen negaverim, etiam per Hiſpanos ex Peruvia afferri, multa enim ſimplicia Braſiliæ & Peruviæ communia, ipſumq Balſamum, Peruviani nomine celebre, etiam in Braſilia reperiri, ut alia taceam, ex ipſo Piſone conſtat. Eoque faciliùs impetrabitur hoc medicamentum, ſi pluribus regionibus commune eſt. Et Batavi aut Hanſeatici mercatores creberrime in Hiſpaniam & Luſitaniam navigantes, facile deſideriis noſtris ſatisfacient, ſi à Medicis doctis ritè inſtruantur.

(17) Porro ex his multa diſcimus profutura, & ſilentium nonnullorum pertinaciæ impoſitura. Sunt enim non pauci, qui negant dari in morbis medicamenta tam probatæ virtutis, ut omni temperamento aut constitutioni quadrent. Alii exotica omnia damnant, ut noſtris corporibus incongrua. Sunt qui præfractè negant extare medicamenta verè ſpecifica, quibus omnibus opponi Ipecacuánha poteſt. Et quanquam non incredibile ſit per antimoniata cum aliis ritè combinata, poſſe obtineri ſuccedaneum radicis Antidyſentericæ; difficile tamen fortasſe fuerit omnes ejus virtutes tam commodè in medicamento compoſito conjungi, quando ſimul & aſtrictoria & alexipharmaca virtute pollet, quorum utrumq; requiri videtur, præſertim & in morbo tantæ pertinaciæ &

ma-

malignitatis. Et multum inter noſtras & naturæ combinationes intereſſe conſtat.

(18) Crediderim verò & alios uſûs egregios hujus medicamenti temporis tractu apparituros. Cum enim diuturnas obſtructiones aperiat & tam innocenter imò laudabiliter purget, & tonum viſcerum reſtituat, & præterea malignitati obſiſtat, facile intelligi poteſt, quam late pateat ejus utilitas. Cortici ipſi febrifugo præferri poſſe videtur hæc radix, quia non tam ſiſtit pravi humoris motum (ut cortex facit) quam mali fontem tollit, & recidivæ eſt expers. Corticis vero ambiguum aliquando uſum eſſe, egregiis medicis compertum habetur, quod non raro tam prava conſtitutio curationem conſequatur, ut præſtaret febrim redire. Utrumque tamen ſui generis præſtans eſſe medicamentum ex omnibus veterum facile opponendum, fateri oportet.

(19) Porro cum multa alia adhuc ſimplicia rerum exoticarum ſcriptores non minoribus elogiis commendent, poteſt nos opinione major Ipecacuanhæ ſucceſſus admonere, ne facile relationes peregrinatorum ſpernamus generali illo ſuſpecti prætextu, qui nullis magis in promtu eſt, quam rerum ignaris, alienæ laudis detractoribus. Nec dubito ſupereſſe his jam compertis non inferiora. Equidem cautiones prudentium Medicorum probo, nec Chifletio vitio du-

cendum puto, quod tardius Gannaperidi fi-
dem adhibuit, & celeberrimi Redii etiam
commendandam ſeveritatem cenſeo, qui ſtri-
cta inquiſitione multas Exoticorum virtu-
tes ad fabulas relegavit. Nolim tamen ali-
os judicii impares exemplo ejus abuti; & ſi
eligendum eſt, malim inclinare ad ſperan-
facilitatem, qua alatur experiundi curioſi-
tas, (dummodo ægrorum periculum abſit)
quàm affectato ſupercilio, quo ſe plerumque
ſuperba & invida armat ignorantia, deterre-
ri homines à conatu proficiendi.

(20) Denique, quanquam, hæc ſufficere
poſſe videantur, ne quid tamen hic omitte-
rem qvo juvari dirigique poſſet uſus reme-
dii generoſi, ſubjiciendam putavi Methodum
eo utendi, ex Gallico translatam, quam præ-
ſcripſit Medicus celebris Adrianus Helveti-
us, Johannis Friderici Scriptis & praxi apud
Batavos Clariſſimi, filius in Gallia nunc ffl-
rens, cujus nuper etiam libellus prodiit de fe-
brifugo per enemata dando. Is ergo cum
uſu Antidyſenterici Novi ante omnes inclu-
ruiſſet, hanc Methodum publicavit, diſſimu-
lato tamen nomine & natura Medicamenti.
Subjecimus breves in eandem Methodum
Grenerio ejus adverſario ſcriptas omiſſis quæ
mordaciora videbantur. Facile autem vi-
rorum in arte peritorum judicium ſequimur
qui præcepta Helvetii etiamſi neceſſaria non
eſſent, laudanda tamen judicant, & peritiam
ingeniumq; autoris non mediocre oſtendere

arbi-

arbitrantur; & nonnulla etiam in aliis morbis prodeſſe poſſe cenſent; præſertim cum in novi & cogniti Remedii adminiſtratione nulla cautio ſuperflua videri poſſet. Adjecimus etiam excerpta ex privilegio Regio & Teſtimonio primarii Regis Medici, quibus initio ſtatim maxime autoritas fidesque Medicamento accrevit. Quod enim maj9 elogiũ dari poterat quam quod rex magnus à peritis quibus commiſſum fuerat examen, ad ſe relatum profitetur ſucceſſiſſe indiſcriminatim in omnibus omnino ægris in quibus experimentum ſumtum fuit, etiam in maxime deſperatis?

(21) Cum igitur Bibliopolæ recudendum commendaſſem nuperrime editum mihiq; transmiſſum libellum practicum Martini Liſteri, Medici, & naturæ exploratoris apud Anglos excellentis; eoque magis laudandi, quòd antiquorum reverentiam cum ſtudio nova obſervandi acerrimo conjunxit; quanquam non is ego ſim, qui de cætero ſententiis ejus peculiaribus judicium meum interponere audeam: putavi hanc Relationem de novo Antidyſenterico, non incommode addi poſſe; cum & Liſteri liber peculiares morbos perſequatur. Studium autem meum (hominis nihil ſibi in ſcientia aliena vindicantis, ſed aliorum tantum munera opportune ut videtur commendantis) optimos quosque Medicos, ut ſolent eſſe χαρίεστατοι, æqui bonique conſulturos ſpero.

Methodus utendi novo Remedio contra diarrhœam, dejectiones ſanguinolentas & dyſenteriam ex Gallico translata.

(1)

QVoties remedia uſu communi in Medicinam recepta dyſenterias & diarrhœas pertinaces & chronicas tollere non potuêre, Medici etiam celeberrimi ab omni retro memoria naturam morbumque ſibi relinquere coacti ſunt qui tamen hîc raro felici exitu terminari conſuevit.

(2) Quæ cauſa fecit, ut crediderim me rem gratam facturum non medicis minus, qui hactenus fruſtra ſæpe regulis artis inſtitêre, quàm ægrotis, qui per remedia generalia ſanitatem recuperare non potuêre; ſi methodum infallibilem communicarem, quibus hæc morborum genera, quantumvis periculoſa & inveterata ſanari poſſint; ita ut nullæ reſtent mali reliquiæ; nullusq; recidivæ metus ſuperſit. Ab hoc tamen numero ægrorum hac arte ſanabilium excipio Phthiſicos, Atrophia laborantes, Hydropicos, eosque quibus inſignis jam corruptio partis in infimo ventre accidit, quoniam fluxus ventris his ſuperveniens caloris naturalis extinctionem & pro-

& propinquam mortem indicat. Itaque ab his remediis ſperari ad ſummum dilatio aliqua poterit non perfecta curatio.

(3) Sed & hoc moneri oportet, eos quibus diuturnitate morbi delirium, ſingultus, vomitus cum tenſione dolorifica in infimo ventre dejectionibusque fœci vini ſimilibus aut loturæ carnium cadaveroſi odoris, oborta ſunt; fruſtra ſalutem ſperaturos; cum hæc certa ſint indicia gangrænæ in inteſtinis.

(4) Cæteri omnes dyſenteria laborantes facile curabuntur ſi ſequentia obſervent.

Per continuos tres dies mane & veſperi ſumi oportet pulverem ſignatum (*a*) in vino, æquali aquæ quantitate temperato; ut corpus paulatim ad purgationem diſponatur ac temperentur corriganturque humores acres, qui aquæ fortis aut ſpiritus nitri naturam habent, excoriantq; rodunt & exulcerant tunicas inteſtinorum & oſtia vaſorum; ita ut ſimplex diarrhœa ſæpe in dyſenteriam degeneret, dum humores depravati indies magis magisque corroſivi fiunt, morbique vis augetur. Itaq; ut ad curationem ſecurius perveniatur, à corrigendæ ſiſtendæque humorum malignitatis curâ incipiendum eſt, quod primum hoc remedium præſtat.

(5) Diætæ regimen in eo conſiſtit, ut leve juſculũ duabus poſtea horis ſumatur, vel cruſta panis in vini tincti, vel ova recentia cum

pamis ſimilaginei ſegmentis. Prandium deinde exiguum ſequetur: &, ſi horis pomeridianis alimentum neceſſarium videatur, poterit comedi panis tinctus in vino ſaccarato, vel fruſtulum bis cocti ex aquæ viniq; miſtura: inde veſperi rurſus adhibebitur pulvis ſignatus (*a*) & cœna erit mediocris.

(6) Quarta die mane ſuccedet doſis ſignata (B. 1.) in juſculo vel in vino medietatem vitri uſitati implente. Hoc remediũ liberabit ventriculum à bile viſcida & fœculenta quæ calorem naturalem debilitat & digeſtionem alimentorum prohibet; qua ratione fit, ut chylus ad perfectionem debitam non perveniat, ſed potius aceſcat, unde tota ſanguinis maſſa alteratur, turbaturque corporis œconomia & gravia illa ſymptomata naſcuntur quæ hunc morbum comitari ſolent. Quatuor deinde horis transactis juſculum proderit, victusque ea die erit moderatus. Et binis ſequentibus diebus rurſus ut ante ſumetur pulvis (*a*)

(7) Septima die adhibeatur medicamentum ſignatum (C) in hauſtu ptiſanæ infra deſcriptæ. Hoc remedium paulatim obſtructiones tollere incipiet & duabus poſt horis juſculum ſequetur.

Die nona Doſis ſignata (B. 2.) in juſculo aut vino; diæta erit quæ ſupra.

Die 11. iterum medicamentum (C) cum diæta eadem quæ prius.

Die

Die 13. Doſis ſignata (B.3.) cum diæta qua uſus eſt æger cum ſumeret (B.1.) & (B.2.)

Die 15. Doſis ſignata (B.4.) diæta ſit eadem quæ poſt tres doſes priores fuit uſurpata.

(8) Secuta ſic curatione magna tamen adhuc cautione opus eſt, & victu non minus exquiſito, quam ſi adhuc morbus urgeret. Itaque nec dies de more obſervandi ſunt, quibus à carnibus abſtinetur, nec potu ad glaciem frigefacto utendum. Et quotidie purgandum corpus medicamento. (C) qua ratione recidiva infallibiliter cavebitur, natura, à pondere opprimente liberata.

(9) Diebus vacantibus, quibus paulo ante medicamentum nullum fuit aſſignatum, veluti octava, 10, 12, poterit mane & veſperi ſumi pulvis (*a*) ut ſupra. Si æger noctu quiſcere nequeat ob magnitudinem dolorum, aut ſedes nimis frequentes, opus eſt, ut veſperi duabus horis poſt paſtum ſumat ſyrupum corall., dilutum agitatumque in vitro aut ſesqui cochleari ptiſanæ prout jubebit vis mali.

(10) Syrupus iſte ſiſtit & domat fermentationes & ebullitiones humorũ & ſomnum reddens, naturæ vires reſtaurat, ut remedia tanto efficacius agere poſſint.

(11) Quin & ſumendum erit de Syrupo eodem, quantum cochlear capit veſperi ejus diei

diei, qua medicamenta B aut C ſunt ſumta; quamvis nullus dolor ſentiatur.

(12) Omnia hæc medicamenta mane jejuno ſtomacho adhibenda ſunt, aut veſperi duabus horis ante cœnam: qui vehiculum liquidum refugient poterunt tenuiſſimo panis genere involuta deglutire, & ſuperbibere.

(13) Illud notaſſe refert, ſi forte conatum vomendi uſu remediorum excitari ſentiatur, cavendum quidem eſſe vomitum quòad licet, ſi tamen prohiberi nequeat non ideo animum deſpondere oportere, nihilominus enim obtinebitur ſanitas ob promtitudinem qua rememedia hæc immediate agunt in cauſas morbi. Tantum obſervetur, ut in vomitionis intervallis ter quaterve aquæ tepidæ ſumatur paulum, ita vomitus minore fiet violentia.

(14) Quoad infantes, perſonas tenerioris conſtitutionis & fœminas ſequens methodus obſervetur. Lactantibus & nondum trimulis detur octava pars doſium, qui verò Trimuli decimum ætatis annum non exceſſerint, iis pars quarta ſatis erit, decimum ſupergreſſis ſed necdum quindecennibus tertia; ab anno decimo quinto ad vigeſimum dimidia doſis porrigatur. Quæ ſane etiam ſufficiet delicatis, ſenibus & gravidis. Robuſtiores à vigeſimo anno ætatis ad ſexageſimum non recedent à doſibus ſupra præſcriptis. Quoscunque aut comple-

xio delicata aut ætatis imbecillitas aut graviditas integras doſes ſumere vetabit,iis eadem remedia adhuc ſemel reiterabuntur, diminutione præſcripta; qua ratione ſanitatem quanta unquam gaviſi fuere, ſibi rurſus promittere poſſunt.

(15) Sæpe cum dyſenteriam comitabitur febris, & magna fiet ſanguinis dejectio aut dolores erunt valde graves, poterit ſemel iterumve ſanguis ægro mitti, modo id vires patiantur. Nempe ut vaſa depleantur, ardor febrilis temperetur, & motus ſanguinis impetuoſus ſiſtatur: deinde accedatur ad uſum remediorum. Eoque caſu ſuaſerim ſtatim incipi à doſi ſignata (B.4.) quæ ſupra diei 15mæ erat deſtinata. Nempe ad plenitudinem minuendam, quæ aliquando tanta eſt, ut periculum ſit in mora. Et ſic 15 die quieſcetur. Finito remediorum uſu mane & veſperi per duas ſeptimanas ſumatur cochlearis quantitas de *Elixire Stomachico* vel per ſe vel cum quadruplo aquæ Mixto. Elixir ipſum ita componetur.

Elixir Stomachicum.

(16) Rec. Ligni Santali rubri, ligni aloes, ana 2 unc. cinnamomi 2 unc. Cardam. min. galang. caryoph. Zedoar. ana 1 drachm. Sem. anis. fœnic. gran. Kermes ana 2 drachm. glycyrrhizæ 2 unc. terræ catſchu vel catechu cryſtal. min. an. unc. iiv. damaſc. 4 unc. dactyl. palm. n. 10. vel 12. uvæ & dactyli in partes mi-

nutas ſecentur, & tundantur quæ tundi debent. Deinde omnia ponantur in vitreo vaſe, ſuperfundatur ſemipinta (chopine) ſpiritus vini, in quo prius diſſolveris cryſtallum mineralem: macerentur per noctem ſequenti die rurſus duæ pintæ ſpiritus vini ſuperfundentur & ita infuſa ſtent in frigido per quatriduum; vitro quater aut quinquies quotidie agitato: inde liquidum filtrabitur, & in eo ſolvetur libra ſaccari optimi, & addetur ſuccus ex duobus malis citreis expreſſus. Ita erit Elixir confectum. Uſus ejus eſt confortare cerebrum, córque & partes nobiles omnes diſſipatione Spiritum debilitatas, corroborare ſtomachum, cruditates corrigere & omne ventoſum flatulentumque huic malo ſolenne disſipare.

(17) Regimen diætæ toto morbi curſu huc redit, ut commedatur parum, evitetur que quicquid eſt difficilis digeſtionis, nec bene diſtribuitur, aut quod facile corrumpitur; quales cibi ſunt artocreas varii generis, irritamenta ferculorum (ragouſts) bovina præſapida (boeuf à la mode) ſuilla recens aut ſalita, cibi, quos nigros vocamus, &c. Pro his ſubſtituentur ſucculenta & bene nutrientia, qualia ſunt jus cui incocta fruſta laudabiliora carnis bovinæ aut ovillæ, vel de perdice ſene aut Gallo, cui oſſa comminuta; nullis herbis adjectis, pro quibus addi poſſunt cæpæ binæ cariophyllis trajectæ. Elixis carnibus abſtinendum erit, ſi facultates

pati-

patiantur meliores cibos haberi, donec ſe integrè reſtitutum ſentiat æger, nam ventriculum debilem inutili ſaburra gravant. Itaque præſtat mane & veſperi comedi carnes aſſatas teneras ad nutriendum aptas ſine lardo, tantùm jure madefactas, aut pauxillo butyri recentis. Maſticetur probe cibus antequam deglutiatur, bibaturq; vinum vetus cum aqua, & pro potu extra paſtum ptiſana ſupra dicta.

(18) Æger mentem contineat in ſtatu tranquillo ne quo affectu vehementi agitetur, qui renovare fermentationem ſanguinis & humores turbare poſſit.

(19) Si res ægri parum lauta ſit, ut ſumtus alimentorum exquiſitiorum ferre poſſit, ſuffecerit jus carnis, aut, ſi hoc deſit, juſculum ex lacte vel brodium cui cæpæ incoctæ vel oriza in aqua aut lacte cocta pro guſtu cujusq; & complura ova recentia. Ita alimenta velut tegmine obducent partem affectam & contra acredinem humorum defendent.

(20) Cum plerumque dyſenteriam ſequatur ſitis, ut ægri ſibi perſvadere ſoleant, malum eſſe a calore; monendi ſunt etiam atque etiam, ut à potus exceſſu ſibi caveant; calor enim & ſiccitas in ipſis non cauſæ ſed ſymptomata ſunt morbi, quin potius cum in hoc ſunt ſtatu ſtudioſius ſibi in bibendo moderari debent, quàm alias ſolent. Nam nihil ipſis tunc noxium magis

magiseſt, quam frequens potus, qui ſtomachum debilitat & calorem naturalem frangit. Sufficit gargariſare os aqua ſaccarata, in qua ſit quarta pars omphacii. Ita faciliùs ſitim ferent; nec vero bibent niſi ad ſummum transacto bihorio à paſtu.

(21) Cum ſint aliquando, quos mali pertinacia ita afflixit, ut carne velut detracta oſſibus hærere videantur, convenit ut medio inter remedia tempore injiciantur ipſis clyſteres ex ſimplici jure carnium. Qua ratione facilius ſuſtentabuntur vires aut reſtituentur. Et poſt uſum remediorum ut habitus corporis redintegretur, poterit bibi lac caprinum aut vaccinum, cum chocolata, quod nos tamen judicio & prudentiæ Medici committimus. Conveniet paulum de nuce Muscata pulveriſata cum 4 aut quinque granis ſalis, lacti injici, quo minus in ſtomacho coaguletur.

(22) Ptiſana ordinaria: Rec. de ligno ſantali rubri, de cortice mali granati, ana unc. 1. radicis tormentillæ unc. 2. intybi ſylveſtris, graminis canini (vulgò Gallis chiendent, noſtris Hunds Kraut) ana unc. 2. de granis Sumach emundatis unc. 2. fol. agrimoniæ manipulos 2. Conquantur omnia igne flammæ vel aperto, in ſex pintis vel menſuris aquæ, quæ ad medietatem reducenda eſt. In fine decoctionis cum olla ab igne removebitur, adde paulum cinnamomi in pulve-

rem

rem redacti & tantundem glycyrrhizæ in fila diſcerptæ. Quod ſi in loco ſimus, ubi hæc omnia invenire non liceat, ſuffecerit aqua in qua ferrum candens extinctum, cui incoquatur gramen caninum & paulum cinnamomi.

(23) Si dolores qui dyſenteriam comitantur, durante præparatoriorũ remediorum uſu perſiſtant urgeantque, enema injiciatur, cujus hæc eſſe poteſt formula: Rec. burſæ paſtoris manipul. 2. gran. lini unc. ſem. florum roſ. rubr. & papaveris erratici (quod Gallis coquelicos, noſtris Klapperroſen) drachm. 1. ana, farinæ manipulus unus. Bulliant in decocto hordei ad conſiſtentiam injectioni convenientem. Transcoletur liquor per linteum. In colaturam immitte vitellum ovi recentis & uncias duas mellis violati.

(24) Si dolores eſſent admodum acres, decoctioni addi poſſent duo capita papav. alb. ſed cavendum eſt, ne pro doloribus inteſtinorum accipiamus eos, qui in ano ab hæmorrhoidibus oriuntur, quos ſopire licebit oleo Juniperi per retortam igne aperto lege artis propulſo, ſpiritu prius per infundibulum ſeparato. Si hæmorrhoides ſint externæ, oleo eodem pennæ ope tangentur, ſingulis quatuor horis, ſin internæ ſint, madefient eodem, cujus quantum quartam partem cochlearis impleat, ad inſtar enematis injici ſatis erit. Ita intra bihorium ceſſa-

bit dolor & hæmorrhoides flacceſſent ut ali
remedio non ſit opus. Hoc remedium com
municavit Dn. Gatelier inſignis Artiſta qu
Colbertus ob peritiam utebatur.

(25) Equidem cum multi ſint, qui ſil
perſuadere non poſſunt, dari in medica a
te remedia generalia & indubitata, credib
le eſt eos nec iſti novo Medicamento majo
rem quàm tot aliis fidem habituros, quæ hu
usque ſucceſſu expectato caruere. Et ſan
nec ego diffiteor ſatis difficulter intelligi qu
modo fieri poſſit, ut idem pharmacum æqua
li efficacia in ægros agat, eodem quidem
morbo laborantes ſed temperamento ac v
vendi ratione maxime diſtantes, præſerti
cum tot ſint ejusdem morbi ſpecies, cauſa
que tam diverſæ. Sed quemadmodum Co
ticis febrifugi, quem Chinam Chinæ vocan
virtus jam in confeſſo eſt, ut pro remedi
generali ab omnibus Medicis recipiatur, i
eo minus mirari nos oportet, aliud dari Re
medium ſpecificum non minore univerſa
litate ad omnes ventris fluxus ſeſe extenden
quam qua cortex ille exoticus ad omnes fe
bres intermittentes valet. Noſtrum tame
Febrifugo illo præſtat quod nullum relinqu
recidivæ (quam vocant) metum.

(26) Sed quando ab experientia ſola ac
curata veritatis tanta notitia haberi poteſt
hi quorum intereſt rectiſſime facient, ſi ſepo
ſitis præjudiciis, ſententiam differant, done

effec

effectibus ipſis conſtabit quid credere oporteat. Si qui internum remediorum uſum refugiunt, ſciant etiam externa applicatione curam perfici poſſe, cujus uſum mihi reſervo, ægris deſiderantibus non denegaturus. Monere etiam volui, eſſe qui remedium imitari velint, ſed ſucceſſu caruiſſe, quod dico ne quis ſe decipi patiatur. Uni enim Regiæ Majeſtati arcanum aperui.

(27) Poſtremo omnibus ſignifico, nullum me pretium ſolito majus ab iis poſtulare qui initio morbi ita ad me recurrent, quemadmodum ii faciunt, apud quos Medici ordinarii munere fungor cum febri aut alia ægritudine laborant. Sed alii, qui, ut quotidie fit, ad me tum demum confugient, cum ad extrema redacti fuerint, hos æquum eſt laborum meorum rationem habere proportione ſtatus, in quo à me deprehendentur.

(28) Pauperes quicunq; mihi offerentur, his gratis medicinam faciam non tantum, ſi dyſenteria, ſed & ſi febri, hydrope, Epilepſia aliiſque quibuſcunque morbis laborent.

Approbatio Domini Daquin, Conſiliarii Regii & Comitis Archiatrorum.

EGo infraſcriptus Conſiliarius Regius & Comes Archiatrorum notum facio, vidiſſe me & examinaſſe methodum utendi remediis ſpecificis contra Diarrhæam, fluxum ſanguinis, & dyſenteriam, nec quicquam notaſſe quod non ſit egregiæ in publicum utilitatis.

Daquin

Excerpta ex Literis patentibus Regiis.

LUdovicus Dei gratia Rex Franciæ & Navarræ. Noſtris dilectis & fidelibus Conſiliariis &c. &c. & aliis officialibus, ad quos res pertinebit ſalutem, &c. &c. Mandato noſtro remedium hoc ſpecificum (ſine recidivæ periculo, Diarrhæam fluxum ſanguinis & dyſenteriam infallibiliter perſanans) diverſis experimentis examinatum comprobatumque eſt in Hoſpitali generali, & in Hoſpitio Dei (Hoſtel Dieu) urbis noſtræ Pariſiorum. *Succesſitque indiſcriminatim in omnibus omnino ægris tali genere morbi laborantibus, etiam maxime deſperatis.* Præterea Conſiliarius noſter

ſter & Archiatrorum Comes, DAQUINUS, multa experimenta & ſumſit ipſe & per alios ſumi curavit quæ omnia eundem prorſus ſucceſſum habuêre, quem ad NOS retulêre, Legerius Doctor Facultatis Medicæ Pariſinæ & Gatelerius Chirurgus, quibus perquiſitio in hanc rem à nobis fuit commiſſa &c.

Animadverſiones breves in Methodum præcedentem ſcriptæ à Domino Grenerio, qui ſibi primam medicamenti productionem vindicat

Methodus hæc non eſt naturalis ſed occultandi cauſâ larvata.

Ad 5.6.7.8.9. Regulæ operoſæ hîc præſcriptæ ſunt prorſus inutiles.

Idem eſt ad num. 10. 11. ſufficiunt bona alimenta debito regimine ſumta.

Ad 12. Pro Syrupo totq; cæteris præſcriptis, ſufficit Remedium in pulverem redigi & cum aqua ſumi.

Ad 13. Falsò præcipitur ut vomitus evitetur. Eſt ille inter effectus remedii naturales, quib9 curationem fieri oportet, purgando per inferiora & ſuperiora. Aqua ſumenda eſt frigida, non tepida.

Ad num. 14. De doſi ſatis rectè præcipitur, modo ea contentus ſit Medicus, nec inutiles reiterationes præſcribat. Omnes ægri ſine diſcrimine curantur tertia ſumtione. Sin minus, nec plures rem præſtabunt.

Ad

Ad 15. Venæ ſectio prorſus omittenda eſt.

Ad 16 Pro Elixire Stomachico aliisque id genus præſtat adhibere paulum panis toſti ſumti cum vino Hiſpanico poſt paſtum.

Ad 17. Sufficiunt bona alimenta debitè ſumta, quibus æger eſt aſſuetus.

Ad 22. Sufficit ptiſana vulgaris.

Ad 23. Res omnis etiam ſine Clyſtere optime peragitur.

Ad 24. Pro Hæmorrhoidibus habeo arcanum præſtantiſſimum.

Ad 25. Quid attinet Chinam Chinæ cum noſtro remedio comparatam extraneam appellare? cum noſtrum quoq; extraneum ſit & ex Peruvia afferatur.

FINIS.